

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powierzenia Urzędowi Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) niektórych zadań związanych z ochroną praw własności intelektualnej, w tym zwoływania posiedzeń przedstawicieli sektora publicznego i prywatnego w charakterze europejskiego obserwatorium zajmującego się zjawiskiem podrabiania i piractwa

COM(2011) 288 wersja ostateczna – 2011/0135 (COD)

(2011/C 376/11)

Sprawozdawca: **Thomas McDONOGH**

Rada, w dniu 15 czerwca 2011 r., oraz Parlament Europejski, w dniu 7 czerwca 2011 r., działając na podstawie art. 114 i 118 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), postanowiły zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powierzenia Urzędowi Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) niektórych zadań związanych z ochroną praw własności intelektualnej, w tym zwoływania posiedzeń przedstawicieli sektora publicznego i prywatnego w charakterze europejskiego obserwatorium zajmującego się zjawiskiem podrabiania i piractwa

COM(2011) 288 wersja ostateczna – 2011/0135 (COD).

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 30 sierpnia 2011 r.

Na 474. sesji plenarnej w dniach 21–22 września 2011 r. (posiedzenie z 21 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 152 do 1 – 4 osoby wstrzymały się od głosu – przyjęła następującą opinię:

1. Uwagi i zalecenia

1.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie zwiększenia roli europejskiego obserwatorium zajmującego się zjawiskiem podrabiania i piractwa poprzez powierzenie jego zadań Urzędowi Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (UHRW). Praca Obserwatorium jest bardzo istotna dla europejskiego systemu ochrony własności intelektualnej, a do wypełnienia jego zadań potrzebne są większe środki.

1.2 Komitet przygotowuje odrębną opinię na temat niedawnego komunikatu Komisji w sprawie strategii dotyczącej jednolitego rynku w obszarze własności intelektualnej⁽¹⁾. Prawa własności intelektualnej stanowią główną siłę napędową innowacji technologicznych i handlowych, od których zależy ożywienie gospodarcze i przyszły wzrost w Europie⁽²⁾. Sposób zarządzania PWI ma również decydujące znaczenie dla rozwoju kultury europejskiej oraz dla jakości życia obywateli.

1.3 Komitet nie sądzi, aby strategia „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu mogła zostać zrealizowana bez utworzenia prawdziwego jednolitego rynku w obszarze własności

intelektualnej. Od wielu lat Komitet wzywa do zharmonizowania przepisów europejskich i krajowych z myślą o wspieraniu innowacji i kreatywności oraz o dobru obywateli. Wspierał również inicjatywy mające na celu możliwie jak najszersze udostępnienie ludziom miejsc pracy, towarów i usług⁽³⁾.

1.4 Komitet zasadniczo zgadza się z proponowanym rozporządzeniem w sprawie powierzenia Urzędowi Harmonizacji Rynku Wewnętrznego zadań i działań związanych z zarządzaniem europejskim obserwatorium zajmującym się zjawiskiem podrabiania i piractwa, w tym w zakresie naruszeń praw autorskich i praw pokrewnych oraz patentów. Zgadza się, że powierzenie tych zadań UHRW, istniejącej już agencji UE, pozwoliłoby Obserwatorium na korzystanie z dotychczasowego doświadczenia UHRW w zakresie własności intelektualnej, z jego zasobów i środków finansowych oraz umożliwiłoby mu szybkie osiągnięcie gotowości do podjęcia działań. Komitet wyraża też zadowolenie, że w kategoriach budżetowych byłoby to rozwiązanie efektywne pod względem kosztów.

1.5 Komitet zgadza się zasadniczo z propozycją rozszerzenia zakresu zadań, jakie UHRW miałby wykonywać w związku z Obserwatorium, tak aby dodać do nich uświadamianie

⁽¹⁾ COM(2011) 287 wersja ostateczna „Jednolity rynek w obszarze praw własności intelektualnej”.

⁽²⁾ Zob. strategia „Europa 2020” (COM(2010) 2020 wersja ostateczna), roczne sprawozdanie gospodarcze (COM(2011) 11 wersja ostateczna), Europejska agenda cyfrowa (COM(2010) 245 wersja ostateczna), Akt o jednolitym rynku (COM(2011) 206 wersja ostateczna) oraz Unia innowacji (COM(2010) 546 wersja ostateczna).

⁽³⁾ Zob.: Dz.U. C 116 z 28.4.1999, s. 35; Dz.U. C 155 z 29.5.2001, s. 80; Dz.U. C 221 z 7.8.2001, s. 20; Dz.U. C 32 z 2.2.2004, s. 15; Dz.U. C 108 z 30.4.2004, s. 23; Dz.U. C 324 z 30.12.2006, s. 7; Dz.U. C 256 z 27.10.2007, s. 3; Dz.U. C 182 z 4.8.2009, s. 36; Dz.U. C 218 z 11.9.2009, s. 8; Dz.U. C 228 z 22.9.2009, s. 52; Dz.U. C 306 z 16.12.2009, s. 7; Dz.U. C 18 z 19.1.2011, s. 105; Dz.U. C 54 z 19.2.2011, s. 58.

urzędów publicznych i organów egzekwowania prawa na temat znaczenia PWI i najskuteczniejszych sposobów ich ochrony, prowadzenie badań nad zjawiskiem podrabiania, analizę przepisów dotyczących praw do własności intelektualnej oraz usprawnienie elektronicznej wymiany informacji w celu poprawy przestrzegania prawa.

1.6 Komitet wyraża jednak głębokie przekonanie, że powinien zostać uwzględniony na liście organizacji, które mają być zapraszane na posiedzenia Obserwatorium, o czym jest mowa w proponowanym art. 4 rozporządzenia.

1.7 Komitet z naciskiem domaga się wyraźnego wymienienia w art. 8 rozporządzenia, wraz z Radą i Parlamentem, jako adresata sprawozdania z oceny wykonywania rozporządzenia.

1.8 Krajowe urzędy ds. własności intelektualnej odgrywają szczególnie istotną rolę przy egzekwowaniu PWI. Komitet przyjmuje z zadowoleniem informację, że w rozumieniu Komisji urzędy te objęte są wyrażeniem „przedstawiciele administracji publicznych, organów i organizacji zaangażowanych w ochronę praw własności intelektualnej” (art. 4 ust. 1), którzy to przedstawiciele są zapraszani na spotkania Obserwatorium.

1.9 Szybkie, sprawiedliwe i spójne rozstrzygnięcie sporów dotyczących kar za podrabianie i piractwo zwiększyłoby zaufanie do przepisów dotyczących ochrony PWI i stworzyłoby klimat korzystniejszy dla ich egzekwowania. Z tego względu Komitet wzywa Komisję do powierzenia UHRW w art. 2 zadania współdziałania na rzecz podnoszenia wiedzy i zrozumienia sprawdzonych wzorców postępowania w zakresie rozstrzygnięcia sporów dotyczących PWI. Mogłoby to się odbywać poprzez analizę odpowiednich precedensów prawnych w państwach członkowskich, przy czym nie może jednak stanowić przeszkody dla odwoływania się do właściwych sądów.

1.10 Komitet chciałby w odpowiednim momencie mieć możliwość zgłoszenia bardziej wyczerpujących uwag w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w UE. Jednak UHRW mógłby znacznie zwiększyć możliwość egzekwowania prawa, gromadząc informacje na temat różnych metod postępowania organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w całej UE. Komitet wzywa Komisję, aby uwzględniła tę kwestię w art. 2 rozporządzenia.

2. Kontekst

2.1 Prawa do własności intelektualnej (PWI), obejmujące patenty, znaki handlowe, wzory i oznaczenia geograficzne, jak również prawa autorskie i prawa pokrewne (w przypadku artystów wykonawców, producentów i nadawców) stanowią fundament gospodarki UE i jeden z najistotniejszych czynników jej przyszłego wzrostu.

2.2 W 2009 r. wartość dziesięciu najważniejszych marek w krajach UE wyniosła niemal 9 % średniego PKB. Udział sektorów kreatywnych opierających się na prawie autorskim, takich jak firmy tworzące oprogramowanie, wydawcy książek i gazet, twórcy muzyki i filmów, w PKB UE wyniósł w 2006 r. 3,3 %. Zaangażowane w to było ok. 1,4 mln MŚP, co przełożyło się na 8,5 mln miejsc pracy. Zatrudnienie w branżach

gospodarki opartej na wiedzy wzrosło o 24 % w latach 1996–2006, podczas gdy w innych branżach wzrost ten wyniósł 6 %.

2.3 Szereg analiz opublikowanych przez organizacje branżowe i międzynarodowe potwierdza ciągły wzrost handlu towarami podrobionymi i pirackimi. Stwierdzono przy tym, że praktyka ta:

— prowadzi do znacznego ograniczenia inwestycji w innowacje oraz likwidacji miejsc pracy⁽⁴⁾;

— stwarza zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa europejskich konsumentów⁽⁵⁾;

— jest źródłem poważnych problemów dla europejskich MŚP⁽⁶⁾;

— pociąga za sobą utratę dochodów podatkowych w związku z niższymi obrotami deklarowanymi organom skarbowym⁽⁷⁾;

— przyciąga przestępczość zorganizowaną⁽⁸⁾.

2.4 W 2009 r. Rada⁽⁹⁾ i Komisja⁽¹⁰⁾ celem lepszego zrozumienia problemu naruszeń praw własności intelektualnej ustanowiły europejskie obserwatorium zajmujące się zjawiskiem podrabiania i piractwa (zwane dalej „Obserwatorium”).

2.5 Jest ono centralnym punktem gromadzenia, monitorowania oraz rozpowszechniania informacji i danych na temat wszelkich naruszeń praw własności intelektualnej, stanowi także platformę współpracy dla przedstawicieli organów krajowych i zainteresowanych stron, służącą wymianie pomysłów i wiedzy specjalistycznej na temat najlepszych praktyk, opracowywaniu wspólnych strategii egzekwowania przepisów oraz formułowaniu zaleceń dla decydentów politycznych.

⁽⁴⁾ TERA Consultants: „Building a Digital Economy”, marzec 2010 r., <http://www.iccwbo.org/bascap/id35360/index.html>.

⁽⁵⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Podatków i Unii Celnej, „Report on EU Customs enforcement of intellectual property rights – 2009” (Sprawozdanie na temat egzekwowania przepisów celnych UE w zakresie praw własności intelektualnej, 2009 r.): http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/statistics_2009.pdf.

⁽⁶⁾ Technopolis (2007 r.): „Effects of counterfeiting on EU SMEs”, http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf.

⁽⁷⁾ Frontier Economics (maj 2009 r.): „The impact of counterfeiting on Governments and Consumers”, <http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/Impact%20of%20Counterfeiting%20on%20Governments%20and%20Consumers%20-%20final%20doc.pdf-%20Final%20doc.pdf>.

⁽⁸⁾ UNICRI: „Counterfeiting: a global spread”, 2008 r., <http://counterfeiting.unicri.it/report2008.php>.

⁽⁹⁾ Rezolucja Rady z dnia 25 września 2008 r. (Dz.U. C 253 z 4.10.2008, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Komunikat Komisji z dnia 11 września 2009 r.: „Poprawa egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym”, COM(2009) 467 wersja ostateczna.

2.6 Chociaż wciąż rośnie potrzeba zwiększenia zakresu działań Obserwatorium, nie ma jednak możliwości rozszerzenia kompetencji Obserwatorium i rozwinęcia przez nie działalności operacyjnej, gdyż wymaga to trwałej infrastruktury w postaci zasobów ludzkich, finansowych i informatycznych, jak również dostępu do niezbędnej wiedzy fachowej.

2.7 Komisja przedstawiła nową kompleksową strategię w obszarze praw własności intelektualnej⁽¹¹⁾ jako część ogólnego programu na rzecz wspierania zrównoważonego rozwoju i zatrudnienia na jednolitym rynku i poprawy konkurencyjności Europy na szczeblu światowym. Strategia ta stanowi uzupełnienie i ważny element strategii „Europa 2020”, Aktu o jednolitym rynku⁽¹²⁾ oraz europejskiej agendy cyfrowej.

2.8 W opublikowanym niedawno komunikacie, który jest przedmiotem przygotowywanej obecnie odrębnej opinii Komitetu, Komisja przewiduje utworzenie jednolitego rynku własności intelektualnej⁽¹³⁾. Jednym z pierwszych owoców tej strategii w dziedzinie praw własności intelektualnej jest proponowane rozporządzenie w sprawie zwiększenia roli europejskiego obserwatorium zajmującego się zjawiskiem podrabiania i piractwa poprzez powierzenie jego zadań Urzędowi Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (UHRW). Pozwoli to Obserwatorium poszerzyć zakres działań i korzystać z wiedzy specjalistycznej UHRW w dziedzinie własności intelektualnej oraz z jego znaczących osiągnięć dotyczących znaków handlowych i wzorów.

2.9 Art. 2 proponowanego rozporządzenia zawiera obszerną listę zadań i działań, które mają zostać powierzone UHRW. Obejmują one zwiększenie zdolności do egzekwowania prawa w całej UE, uświadamianie obywateli na temat skutków naruszeń praw własności intelektualnej i tworzenie ogólnych warunków sprzyjających ich skutecznemu egzekwowaniu.

2.10 Komisja przeprowadziła ocenę wpływu różnych możliwości zwiększenia zdolności Obserwatorium do wypełnienia potrzeb nowej strategii w zakresie praw do własności intelektualnej⁽¹⁴⁾. Stwierdzono w niej, że przeniesienie Obserwatorium do UHRW stanowi preferowany wariant, biorąc pod uwagę, że UHRW dysponuje odpowiednimi strukturami i finansowaniem i będzie w stanie realizować cele Obserwatorium, gdy tylko dotyczące go rozporządzenie podstawowe zostanie odpowiednio zmienione.

3. Uwagi

3.1 Komitet reprezentuje różne interesy gospodarcze i społeczne w UE, włączając w to wszystkie podmioty społeczeństwa obywatelskiego. Łącząc odmienne doświadczenia

i punkty widzenia swych członków, instytucja ta odgrywa istotną rolę w rozważaniu i formułowaniu strategii politycznych. Ponadto Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny troszczy się głęboko o ochronę PWI i przez wiele lat dokładał wysiłków na rzecz kształtowania europejskiej polityki w zakresie PWI. Wyraża więc zaskoczenie i rozczarowanie, że nie został uwzględniony na liście organizacji, które mają być zapraszane na spotkania Obserwatorium, o czym mowa w proponowanym art. 4 rozporządzenia. Należy naprawić to niedopatrzenie, tak aby Komitet mógł wnieść swój wkład w prace Obserwatorium i podzielić się z nim swą wiedzą.

3.2 W skład Obserwatorium powinni wchodzić przedstawiciele różnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacje pracodawców, związków zawodowych i autorów oraz organizacje konsumenckie.

3.3 Komitet jest również głęboko przekonany, że powinien zostać wymieniony w art. 8 rozporządzenia, wraz z Radą i Parlamentem, jako adresat sprawozdania z oceny wykonywania rozporządzenia.

3.4 Wśród szkód spowodowanych przez słabe zarządzanie PWI i egzekwowanie ich można wymienić finansowanie sieci przestępczych i terrorystycznych. Pranie brudnych pieniędzy i podrabianie są działaniami przestępczymi, które należy aktywnie zwalczać. Obserwatorium musi w swojej pracy zająć się badaniami nad naturą i skalą zachowań przestępczych.

3.5 Spójne egzekwowanie PWI wymaga rzeczywistej, wzmocnionej i nasilonej współpracy administracyjnej w odniesieniu do zjawiska podrabiania i piractwa oraz prawdziwego partnerstwa na rzecz wdrażania rynku wewnętrznego bez granic. W tym celu konieczne jest stworzenie skutecznego systemu sieci punktów kontaktowych na obszarze Unii Europejskiej.

3.6 Obywatele i przedsiębiorstwa we wszystkich państwach członkowskich muszą wiedzieć, z jaką organizacją mogą się skontaktować, jeśli potrzebują informacji lub pomocy w zakresie egzekwowania PWI. Krajowe urzędy ds. własności intelektualnej powinny być wskazywane przez Obserwatorium jako główny punkt kontaktowy ds. egzekwowania PWI w każdym państwie członkowskim.

3.7 Państwa członkowskie powinny włączyć krajowe urzędy ds. własności intelektualnej do grupy organizacji zapraszanych na spotkania Obserwatorium na mocy art. 4 ust. 1 proponowanego rozporządzenia, z należyтым poszanowaniem zasady pomocniczości. Ich udział zwiększyłby zasób wiedzy praktycznej Obserwatorium oraz zdolności do egzekwowania PWI na obszarze UE.

3.8 Wszystkie właściwe agencje i wszystkie krajowe urzędy ds. własności intelektualnej będą musiały mieć dostęp do elektronicznej sieci szybkiej i skutecznej wymiany informacji na temat naruszeń PWI. Utworzenie takiej sieci powinno stać się priorytetem Obserwatorium.

⁽¹¹⁾ COM(2011) 287 wersja ostateczna „Jednolity rynek w obszarze praw własności intelektualnej”.

⁽¹²⁾ COM(2011) 206 wersja ostateczna, „Akt o jednolitym rynku. Dwanaście dźwigni na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania »Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego«”.

⁽¹³⁾ COM(2011) 287 wersja ostateczna.

⁽¹⁴⁾ SEC(2011) 612 wersja ostateczna „Ocena wpływu dołączona do wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie powierzenia Urzędowi Harmonizacji ...”.

3.9 Spory dotyczące praw autorskich i kar za podrabianie i piractwo są często trudne do rozstrzygnięcia. Na mocy art. 2 ust. 2 proponowanego rozporządzenia UHRW powinien dokonać zestawienia istniejących precedensów prawnych w zakresie sporów dotyczących PWI i usprawnić rozstrzyganie sporów na terenie UE bez uszczerbku dla prawa do postępowania przed właściwymi sądami.

3.10 UHRW powinien w szczególności zapewniać specjalne wsparcie MŚP, będących częstymi ofiarami podrabiania, tak by mogły one uzyskać lepsze informacje o swych prawach. Aby strategia „Europa 2020” odniosła sukces, musimy bardziej skupić się na wspieraniu firm rozpoczynających działalność gospodarczą i MŚP.

3.11 Rozporządzenie w sprawie powierzenia UHRW niektórych zadań związanych z ochroną praw własności intelektualnej zawiera intencję poprawienia warunków egzekwowania PWI na terenie Unii Europejskiej i gromadzenia odpowiednich informacji, w tym precedensów prawnych, które mogą pomóc w urzeczywistnieniu tego celu. W związku z tym istotne jest, aby UHRW zbierał dane na temat działań organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i odpowiednich precedensów prawnych związanych ze sporami dotyczącymi PWI, co poprawi zrozumienie i świadomość problemów powodowanych przez niewystarczające uregulowania prawne.

Bruksela, 21 września 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
